

AKTUÁLNÍ PROBLÉMY ADAPTACE VIETNAMSKÉHO ETNIKA V ČR

Libuše Čadová

BROUČEK, S. Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR. In: Uherek Z. (sestavil). *Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1360/2001*. Praha: Akademie věd České republiky, 2003b. str. 7–184.

Stanislav Brouček, pracovník Etnologického Ústavu AVČR, se jako přední český odborník na českou emigraci, imigraci do ČR a teorii etnicity, v této práci zabývá adaptací vietnamského etnika v ČR. Tuto svou rozsáhlou studii publikuje v rámci projektu MŠMT ve sborníku, ve kterém byly publikovány statě o „Integraci cizinců na území České republiky“.

Cílem práce a autorova snažení je odpovědět na otázku, do jaké míry jsou Vietnamci z hlediska současného stavu v ČR připraveni na „občanskou adaptaci v této zemi“. Již v úvodu se dočteme na první pohled paradoxní závěr, a to, že i přes více méně intenzivní kontakt autora s tímto etnikem se mu jeví vietnamská komunita jako uzavřená a z tohoto poznání pro něj vyplývá čím dál tím více otázek. Naproti tomu zde autor poskytuje mnoho argumentů pro dobrou úroveň adaptace v blízké budoucnosti. Takže jeho prozatímní odpověď zní: „Vietnamci o vědomou adaptaci příliš nestojí. Ta se odehrává kolem účelových obchodních záležitostí.“

Celá výzkumná část je zpracována na základě terénního šetření, jehož základní metodou se stal spontánní a řízený rozhovor. Osou byl rozhovor o životním příběhu doplněný o další témata (zaměstnání, rodiny, vzdělávání, kontaktu s lokálním prostředím majority aj.), dále se jednalo o návratná pozorování a psychologický inventář k výzkum formování postojů především v oblasti hlavních dimenzí životní spokojenosti. Součástí této studie jsou též demografické údaje (pohlaví, věk, délka pobytu v ČR, vzdělání, vykonávaná profese a místo původu, aj.).

Práce o rozsahu 178 stran je přehledně rozdělena do tří částí. První kapitola, která tvoří jakýsi úvodní rámec k následujícím kapitolám se jmenuje „Jak při-

cházele z Vietnamu do českých zemí“. Věnuje se přehledné periodizaci migračních vln Vietnamců na území dnešní ČR, tak jak je zaznamenána v archivech. Počátek migrace je zde popisován od roku 1956, kdy po mezinárodní dohodě přichází několik jednotlivců a stovka dětí postižených válkou, až po současnou situaci na přelomu nového milénia.

Druhá, podstatně širší, kapitola s názvem „Adaptace jako tendence k rodině“ se zabývá adaptací vybraných jednotlivců a rodin. Jsou zde zachyceny informace z několika rozhovorů a popsány různé životní příběhy, během kterých jsou vykresleny důležité charakteristiky ze života Vietnamců v ČR. V této kapitole je také uvedeno dotazníkové šetření které probíhalo v Chomutově, Ústí nad Labem a Hradci Králové, celkově na vzorku 171 Vietnamců v ČR. Toto šetření bylo připraveno jako sběr základní faktografie k výzkumu, který se zaměřoval na utváření postojů především v oblasti hlavních dimenzí životní spokojenosti. Informace zde obsažené jsou přehledně zpracovány a vypovídají mnohé o životě Vietnamských občanů v těchto komunitách.

Třetí, opět rozsáhlá, kapitola nese název „Příslušnost ke skupině a adaptace“. Tato část sleduje adaptaci pomocí skupinového soužití. Soustředí se na skupinu Vietnamců, která přišla do Bechyně v roce 1982 studovat střední odborné učiliště pro lesníky, a dále sleduje život některých z nich. Do výzkumu jsou zahrnuti i jejich rodinní příslušníci a je zde analyzována situace vietnamských komunit ve vybraných lokalitách.

Ačkoli je významná část práce postavena na narativnosti a subjektivnosti jednotlivých rozhovorů, tak nám autor poskytuje dostatečnou pramenou základnu k pochopení života Vietnamců v českém prostředí. Předkládaná práce nalézá ve spleti každodenních starostí českých Vietnamců některé jejich adaptační kolize a drobná vítězství na cestě za stále otevřenou integrací. Je zde uvedeno mnoho momentů a charakteristik, které vykreslují život Vietnamců v ČR (např. na situaci a fungování komunit, vztahu vůči majoritě, fenoménu provizoria, či osobní soběstačnosti každého Vietnamce v ČR).

Autoru se v této práci také daří to, že kromě prvoplánového zjišťování specifík tohoto etnika v českém prostředí načrtává i společnou lidskou existenci, vyznačující se v první řadě relativností. Poskytuje tak dostatečně plastický obraz každodenní existence nejen Vietnamců ale i Čechů v naší republice.

Tuto práci bych rozhodně označila za kvalitní, obsáhlou a ucelenou. Je psána současným čtivým jazykem, který je prost nepřehledností a složitých formulací. Domnívám se, že tato studie tvoří důležitý střípek mozaiky, která vypovídá o poznání vietnamského etnika v ČR. Tuto práci (i jiné z pera Stanislava Broučka)

bych doporučila nejen všem, kteří mají zájem dozvědět se více o tomto etniku, ale i posluchačům humanitních oborů.

Mgr. Libuše Čadová
Katedra antropologie a zdravotní
Pedagogická fakulta UP v Olomouci
e-mail: li.cadova@centrum.cz